

Sygn. akt III AUa 140/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 września 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Barbara Białecka
Sędziowie:	SSA Jolanta Hawryszko (spr.) SSO del. Anna Stasiewicz-Kokotowska
Protokolant:	St. sekr. sąd. Karolina Ernest

po rozpoznaniu w dniu 29 września 2016 r. w Szczecinie

sprawy A. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o przyznanie świadczenia przedemerytalnego

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp. VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 15 grudnia 2015 r. sygn. akt VI U 522/15

1. oddała apelację,

2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. na rzecz ubezpieczonego A. G. kwotę 120 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

SSA Jolanta Hawryszko SSA Barbara Białecka SSO del. Anna Stasiewicz

-Kokotowska

Sygn. akt III AUa 140/16

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. po rozpoznaniu wniosku A. G. o prawa do świadczenia przedemerytalnego z 9.01.2015 r., decyzjami z 18.05.2015 r. oraz 08.07.2015 r. odmówił prawa.

Ubezpieczony A. G. w odwołaniu od powyższych decyzji wskazał, że spełnia warunki uzasadniające przyznanie spornego świadczenia, w szczególności okres uprawniający do emerytury. Podał, że organ rentowy niesłusznie nie

uwzględnił okresu ubezpieczenia od 1.02.1984 r. do 01.09.1986 r., kiedy stale pracował w gospodarstwie rolnym rodziców i były opłacone składki.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie, ponieważ ubezpieczony nie posiada 40-letniego okresu uprawniającego do emerytury.

Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 15.12.2015 zmienił zaskarżone decyzje organu rentowego i przyznał prawo do świadczenia przedemerytalnego od 10.01.2015 r.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że A. G., ur. (...) posiada okresów składkowych i nieskładkowych 39 lat, 7 miesięcy i 21 dni. Ostatni stosunek pracy wygasł 30.06.2014 r. w związku likwidacją stanowiska. Z datą 1.07.2014 r. zarejestrował się w Powiatowym Urzędzie Pracy i nabył prawo do zasiłku dla bezrobotnych, który pobierał przez 6 miesięcy. W okresie pobierania zasiłku nie odmówił bez nieuzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji zatrudnienia (lub innej pracy zarobkowej) albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych. Dnia 8.12.1983 r. ubezpieczony na skutek śmierci ojca M. G. nabył udział 1/4 w prawie własności gospodarstwa rolnego położonego w T. o pow. 3,0947 ha. Postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku po zmarłym zostało wydane 23.04.1986. Ubezpieczony w okresie 1.02.1984 /31.12.1985 prowadził gospodarstwo rolne i opłacał składki na ubezpieczenie społeczne. Uprawiał ziemniaki, żyto, owies oraz wiklinę, a także hodował trzodę chlewną, konie oraz bydło. Od śmierci ojca do końca marca 1984 r. w gospodarstwie rolnym zamieszkiwali matka ubezpieczonego, jego siostra oraz ubezpieczony. W kwietniu 1984 r. siostra ubezpieczonego wyprowadziła się i wprowadziła się przebywająca na urlopie macierzyńskim żona ubezpieczonego. Żona ubezpieczonego co najmniej do 1986 r. przebywała na urlopie wychowawczym.

Sąd okręgowy uwzględnił odwołanie i rozważył, że zgodnie z art. 2 ustawy z 30.04.2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych (Dz.U. z 2013 poz. 170 ze zm.) prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje osobie, która: 1) do dnia rozwiązania stosunku pracy lub stosunku służbowego z powodu likwidacji pracodawcy lub niewypłacalności pracodawcy, w rozumieniu przepisów o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy, u którego była zatrudniona lub pozostawała w stosunku służbowym przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, ukończyła co najmniej 56 lat - kobieta oraz 61 lat - mężczyzna i posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, lub

2) do dnia rozwiązania stosunku pracy lub stosunku służbowego z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415, z późn. zm.), zwanej dalej "ustawą o promocji zatrudnienia", w którym była zatrudniona przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, ukończyła co najmniej 55 lat - kobieta oraz 60 lat - mężczyzna oraz posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 30 lat dla kobiet i 35 lat dla mężczyzn, lub

3) do dnia ogłoszenia upadłości prowadziła nieprzerwanie i przez okres nie krótszy niż 24 miesiące pozarolniczą działalność, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585, z późn. zm.²⁾), zwanej dalej "ustawą o systemie ubezpieczeń społecznych", i za ten okres opłacała składki na ubezpieczenia społeczne oraz do dnia ogłoszenia upadłości ukończyła co najmniej 56 lat - kobieta i 61 lat - mężczyzna i posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, lub

4) zarejestrowała się we właściwym powiatowym urzędzie pracy w ciągu 30 dni od dnia ustania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, pobieranej nieprzerwanie przez okres co najmniej 5 lat, i do dnia, w którym ustało prawo do renty, ukończyła co najmniej 55 lat - kobieta oraz 60 lat - mężczyzna i osiągnęła okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, lub

5) do dnia rozwiązania stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w rozumieniu przepisów ustawy o promocji zatrudnienia, w którym była zatrudniona przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 35 lat dla kobiet i 40 lat dla mężczyzn, lub

6) do dnia 31 grudnia roku poprzedzającego rozwiązanie stosunku pracy lub stosunku służbowego, z powodu likwidacji pracodawcy lub niewypłacalności pracodawcy, w rozumieniu przepisów o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy, u którego była zatrudniona lub pozostawała w stosunku służbowym przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, posiadała okres uprawniający do emerytury wynoszący co najmniej 34 lata dla kobiet i 39 lat dla mężczyzn.

Ponadto zgodnie z ust. 2 w/w artykułu za okres uprawniający do emerytury, o którym mowa w ust. 1 uważa się okres ustalony zgodnie z przepisami art. 5-9, art. 10 ust. 1 oraz art. 11 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych; ust. 3 stanowi, że świadczenie przedemerytalne przysługuje osobie określonej w ust. 1 po upływie co najmniej 180 dni pobierania zasiłku dla bezrobotnych, o którym mowa w ustawie o promocji zatrudnienia, jeżeli osoba ta spełnia łącznie następujące warunki: 1) nadal jest zarejestrowana jako bezrobotna; 2) w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia, albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych; 3) złożył wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego w terminie nieprzekraczającym 30 dni od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy dokumentu poświadczającego 180-dniowy okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych. Nabycie prawa do świadczenia przedemerytalnego jest uzależnione od łącznego spełnienia wszystkich wymienionych warunków. Zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 1 ustawy z 17 grudnia 1998 r. przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również okresy (traktując je, z zastrzeżeniem art. 56, jak okresy składkowe) ubezpieczenia społecznego rolników, za które opłacono przewidziane w odrębnych przepisach składki. Obowiązek taki w latach 1984 – 1985 przewidziany był przepisami ustawy z

14 grudnia 1982 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin (Dz.U. z 1982 Nr 40 poz. 268). Zgodnie z art. 1 ust. 1 w/w ustawy ubezpieczenie społeczne rolników indywidualnych, obejmuje rolników prowadzących gospodarstwa rolne. Zgodnie z art. 2 pkt 2 w/w ustawy ubezpieczeniu nie podlegają osoby mające ustalone prawo do emerytury lub renty. Zgodnie z § 3 ust 1 Rozporządzenie Rady Ministrów z 28 marca 1983 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin (Dz.U. z 1983 r., Nr 21, poz. 94 ze zm.) współwłaściciel gospodarstwa rolnego, jego małżonek i domownicy podlegają ubezpieczeniu, jeżeli jego udział we współwłasności wynosi co najmniej 0,5 ha. W świetle art. 44 ust. 1 w/w ustawy składkę na ubezpieczenie społeczne rolników opłaca rolnik prowadzący gospodarstwo rolne. Obowiązek opłacania składki, o której mowa w ust. 1, powstaje od pierwszego dnia miesiąca kalendarzowego następującego po miesiącu, w którym rolnik rozpoczął prowadzenie gospodarstwa rolnego, a ustaje z końcem miesiąca kalendarzowego, w którym rolnik przestał prowadzić gospodarstwo (ust. 2).

Sąd okręgowy wskazał, że ostatni stosunek pracy ubezpieczonego wygasł 30.06.2014 r. w związku likwidacją stanowiska, ubezpieczony urodził się (...), pobierał zasiłek dla bezrobotnych przez okres co najmniej 180 dni, nie odmówił przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia i złożył wniosek o przyznanie świadczenia w wymaganym ustawą czasie.

Sąd okręgowy w oparciu o zgromadzone dowody uznał, że ubezpieczony jako współwłaściciel gospodarstwa rolnego, którego udział we współwłasności wynosił ponad 0,5 ha, zgodnie z przepisami ustawy z 14 grudnia 1982 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników ponieważ w okresie 1.02.1984/31.12.1985 prowadził gospodarstwo rolne i za ten okres opłacił za siebie składkę na ubezpieczenie. W ocenie sądu okręgowego ww. sporny okres należało ubezpieczonemu uwzględnić do stażu od którego zależały uprawnienia do świadczenia przedemerytalnego; doliczenie tego okresu do stażu w wymiarze 39 lat, 7 miesięcy i 21 dni, wykazanego przed organem rentowym na dzień rozwiązania stosunku pracy w wymiarze pozwoliło na uznanie co najmniej 40- letni okresu uprawniającego do emerytury. Sąd okręgowy zatem przyznał A. G. prawo do świadczenia przedemerytalnego od 10.01.2015 roku, tj. dnia następnego po złożeniu wniosku o świadczenie przedemerytalne.

Apelację od powyższego wyroku złożył organ rentowy. Zaskarżył wyrok w całości i zarzucił błędne ustalenie wskutek pominięcia okoliczności, że ubezpieczony wszystkie warunki niezbędne do nabycia prawa do świadczenia przedemerytalnego, w tym wykazanie opłacenia składki na ubezpieczenie społeczne rolników, spełnił w dniu 3.12.2015 r., czyli w dniu ostatniej rozprawy, a nie w dniu 10.01.2015r. Zarzucił także naruszenie prawa materialnego wskutek niewłaściwego zastosowania art. 7 ust.1 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych przez przyznanie ubezpieczonemu prawa do świadczenia przedemerytalnego od 03.12.2015 r., a nie od 10.01.2015 r. Wskazując na powyższe organ rentowy wniósł o zmianę wyroku w części dotyczącej ustalenia daty, od której ubezpieczonemu przysługiwało prawo do świadczenia przedemerytalnego.

Sąd apelacyjny rozważył sprawę i uznał, że apelacja jest niezasadna.

Sąd apelacyjny w całości zaaprobował i przyjął za własne ustalenia sądu pierwszej instancji, nie widząc potrzeby ich ponownego przytaczania, jak też dokonaną ocenę prawną. Na etapie postępowania apelacyjnego, organ rentowy zakwestionował wyłącznie datę, od której A. G. przyznano prawo do świadczenia emerytalnego. W tym zakresie należy zauważyć, że zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych, prawo do świadczenia ustala się na wniosek osoby zainteresowanej, od następnego dnia po dniu złożenia wniosku wraz z dokumentami, o których mowa w ust. 3. Ust. 3 cyt. przepisu stanowi zaś, że do wniosku dołącza się dowody uzasadniające prawo do świadczenia przedemerytalnego, w tym decyzję o utracie prawa do zasiłku dla bezrobotnych lub informację o upływie 6 miesięcy pobierania zasiłku dla bezrobotnych, o którym mowa w art. 2 ust. 3, a także dowody wymagane do ustalenia prawa do emerytury oraz jej wysokości, określone przepisami ustawy o emeryturach i rentach z FUS. W zgodzie z powyższym należy uznać, że prawo do świadczenia przedemerytalnego powstaje następnego dnia po złożeniu wniosku wraz z wymaganymi dokumentami, a nie z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa (por. wyrok SN z 19.04.2012 II UK 209/11, OSNP 2013/7-8/88). Niewątpliwie w sprawie ubezpieczony już w dacie 9.01.2015 r. złożył wszystkie niezbędne dokumenty, którymi dysponował. W postępowaniu sądowym nie pojawiły się żadne nowe dowody poza osobowymi. Waga dowodów osobowych, w zestawieniu z dokumentami była znikoma i bynajmniej faktu opłacenia składek sąd nie wywiódł z zeznań świadków. Przeprowadzone przez sąd pierwszej instancji postępowanie dowodowe zatem niewątpliwie potwierdziło zasadność żądania w zakresie przyznania prawa do wnioskowanego świadczenia od daty złożenia wniosku. Ubezpieczony w okresie 1.02.1984/31.12.1985 prowadził gospodarstwo rolne i opłacał ubezpieczenie, zaś doliczenie tego okresu pozwoliło przyjąć, że wykazał co najmniej 40-letni okres uprawniający do emerytury. Jednocześnie Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie kwestionował pozostałych przesłanek przyznania żadanego prawa. Twierdzenie Zakładu, jakoby dopiero dzień ostatniej rozprawy przed sądem okręgowym był dniem udowodnienia przez ubezpieczonego prawa do świadczenia nie znajdowało więc uzasadnienia w okolicznościach sprawy. Ubezpieczony w chwili składania wniosku złożył również wszystkie wymagane dokumenty, zatem Zakład był zobowiązany uznać, że spełniał wymagane przesłanki i przyznać prawo do świadczenia zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych od dnia następnego po dacie złożenia wniosku.

Mając na względzie powyższą ocenę prawną, sąd apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację organu rentowego. O kosztach zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym orzeczono zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik postępowania, na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w związku z art. 99 k.p.c. i w związku z art. 108 § 1 k.p.c. Wysokość kosztów ustalono w oparciu o § 2 ust. 1 i 2 w zw. z § 12 ust. 2 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

SSA Jolanta Hawryszko SSA Barbara Białecka SSO del. Anna Stasiewicz-

Kokotowska